SAISIKO TEILLE OLLA KOIRA??

Teksti: Kirsti Forstén
Copyright © Kirsti Forstén
kennel Kipazin, www.kipazin.net

Oletko hankkimassa koiraa? Etkö ole oikein varma mitä rotua koirasi tulisi olla? Tuntuvatko kysymykset "Voisitko suositella jotain rotua?", "Sopiikohan tämä rotu minulle?" tutuilta? Vai kyseletkö mahdollisesti koiraihmisiltä millainen on heidän koiransa tai kasvattajilta mitä he voisivat rodustaan kertoa. Onko koko internetin ihmemaa jo käyty läpi, koirakirjat kuluneet hiirenkorville?

Itse saan tämän kaltaisia kysymyksiä usein sähköpostitse. Osa kyselijöistä on kiinnostunut niistä roduista, joita minulla on, toiset kyselevät ihan yleisesti. Jokainen toivoo kattavaa ja monipuolista vastausta ja osa haluaisi saada valmiin ehdotuksen. Kuitenkaan KUKAAN toinen EI voi kertoa kysyjälle mikä on HÄNELLE oikea rotu. Voisin kertoa mikä rotu on MINUN MIELESTÄNI se "ainoa oikea" tai voisin yrittää asettua kysyjän asemaan ja KUVITELLA, mikä on hänen rotunsa. MUTTA en tee kumpaakaan. Annan vain yleisiä neuvoja siitä, mitä MINUN MIELESTÄNI pitäisi tehdä ennen kuin päättää minkä rotuisen koiran ottaa ja mihin asioihin kiinnittää huomiota pentua valitessaan. Mutta kuten jokainen tietää, yhtä ainoaa oikeaa tapaa ei ole; joku toinen on asiasta aivan eri mieltä ☺ Aasinsiltaa pitkin kopsuttelen aiheeseen, joka tuntuu olevan aina ajankohtainen: ottaisinko koiran, ja jos, niin minkälaisen ja mistä.

Koiraa ei saa koskaan hankkia kiireellä. Ei vaikka pentukuume polttelee tulisesti ja haluamaansa rotua voi joutua odottelemaan kauankin, ellei pentua ota välittömästi. Kiireessä tulee tehtyä vääriä päätöksiä niin rodun, kasvattajan, pentueen kuin lopulta koirayksilönkin osalta. **Kiire pois!** Koira on päätös sitoa itsensä elävään, TUNTEVAAN olentoon vuosiksi, ehkä jopa 15-16 vuodeksi, elävään olentoon, joka asuu kattosi alla ja kuuluu siitä lähtien elämänsä loppuun saakka niin arkeesi kuin juhlaasikin. Koirasta on vaivaa, koirasta on kuluja, koira ei ole pelkkää iloa vaan myös huolia, ongelmia ja suruja. Tällaista päätöstä ei saa tehdä kiireessä (tuskin kukaan meistä ryntää avioonkaan ensitreffeillä). Varaa aikaa tutustua rotuihin, kasvattajiin ja koiriin yleensä. Jollet ole valmis näkemään vaivaa tässä vaiheessa, kuinka voit kuvitella jaksavasi jatkossa!?!

Mikäli sinulla ei ole koirakokemusta, lue kirjallisuutta ETUKÄTEEN. Kirjastosta sitä irtoaa ilman taloudellista panostusta ja ehkä tuttavillasikin on jokin opus lainaksi. Toki kirjoja kannattaa ostaa itselleenkin, sitten kun on ne hyviksi todennut, mutta alkuun riittävät kyllä kirjaston perusopukset. Käytä aina lukiessasi sitä kuuluisaa "maalaisjärkeä", sillä koskaan ei ole olemassa vain ja ainoastaan yhtä oikeaa tapaa. Liity Suomen Kennelliittoon, etukäteen, jolloin saat Koiramme-lehden, jossa on kirjoituksia koiramaisista aiheista. Kun rotu alkaa olla 90 % varmuudella tiedossa, liity myös rotujärjestöön ennen pennun hankintaa; tätä kautta pääset haistelemaan yleistä mielialaa rodun harrastajien keskuudessa. Vielä on aikaa muuttaa suuntaa.

Haastattele tuttuja, joilla on koira. Kysele heiltä koiran huonoja puolia, ei rodun, vaan yleensä koiran. Hyviä puolia jokainen meistä osaa ajatella kun koirakuume on korkealla, mutta riittävätkö hyvät puolet vaakakupissa kun alkuinnostus on ohi. Listaa siis huonot puolet

itsellesi muistiin ja tutki listaa silloin tällöin, jotta tajuat, millaiseen urakkaan olet ryhtymässä. Lainakoirakaan ei olisi pahasta, jotta voisit käytännössä havaita millaista on elämä, kun kotona on koira. Koira vaatii säännöllistä liikuntaa ja ruokintaa, puuhaa ja koulutusta. Koira voi aiheuttaa kotona isojakin vahinkoja eikä siitä kouluttamatta kasva kunnon koiraa, vaikka kasvattaja olisi kuinka vastuuntuntoinen tahansa ja vaikka koiran suku olisi miten menestynyttä ja tervettä hyvänsä. Jollei itse ole valmis tekemään työtä koiransa kanssa, on turha syytellä kasvattajaa viirivinttisen koiran kauppaamisesta. 20 % on perimää ja 80 % kulkee kahdella jalalla taluttimen toisessa päässä. **Koiran omistajan on oltava valmis kantamaan vastuunsa koirastaan ja sen aikaansaannoksista.**

Kun päätös koiran hankinnasta on tehty, on seuraavaksi päätettävä koiran rotu. Tässä erinomainen apuväline on ruutuvihko ja kynä. Vihkoon kirjataan niitä toiveita, joita koiralleen asettaa: turkin laatu: trimmattava, työteliäs, helppo jne. Toiveet koiran koosta, väristä, luonteesta, koulutettavuudesta, korvien asennosta, käyttötarkoituksesta jne. Listaan on ehdottomasti kirjattava jokainen, "tyhmältäkin" kuulostava, toive, sillä jokin sellainen saattaa vuosien saatossa nousta kynnyskysymykseksi. Listasta pitäisi tulla varsin pitkä, tai et ole ollut rehellinen itsellesi (meistä jokainenhan etsii täydellisyyttä). Toiselle listalle kirjataan ominaisuudet, joita koirassasi EI MISSÄÄN NIMESSÄ saa olla. Tämänkään listan ei pitäisi olla vallan lyhyt. Mieti vielä kolmannelle listalle, mitä olet valmis koirasi kanssa tekemään ja minkälaiseen käyttöön olet sitä ajatellut. Perehdy tässä kohdin rotujen alkuperään; mihin tarkoitukseen rotu on alun alkaen jalostettu. Lähdetkö metsästyskoiran kanssa metsälle, saako vinttikoira luonasi kylliksi liikuntaa, puuhailetko käyttökoiran kanssa riittävästi jne.

Kun olet käyttänyt aikaa listojesi tekoon ainakin muutaman viikon, joitten aikana listat ovat eläneet elämäänsä pidentyen ja lyhentyen, lainaa kirjastosta mahdollisimman kattava rotuja esittelevä kirja tai vaikka useampi. Kahlaa ensin kaikki rodut läpi ja listaa mieleisesi, perusteeksi mieltymykselle kelpaa tässä vaiheessa vaikka pelkkä persoonallinen ulkomuoto. Nyt käy miellyttävien-lista läpi aiemmin tekemiäsi listoja silmäillen. Esimerkkinä: jos rotulistallasi on jokin metsästyskoirarotu ja toisaalta "ei missään nimessä" –listallasi on metsästysvietti, vedä rotulistalta metsästyskoirarodut yli. Lopulta sinulle ei pitäisi jäädä jäljelle kovin monta rotua rotulistallesi, jos olet tehnyt kaikki listasi ajatuksella, kärsivällisyydellä ja ajan kanssa. Kirjoita jäljelle jäävät rodut taas uudelle listalle.

Kun potentiaalinen rotuvalikoima on koossa, mene koiranäyttelyihin, koulutuskenttien laidoille ja muihin erilaisiin koiratapahtumiin, jotta näet valitsemasi rodut luonnossa. Tässä tapaamisessa varmasti jokin rotu karsiutuu pois, koska se ei miellytä olemukseltaan, vaikka kirjassa vaikuttikin niin mukavalta. On tärkeää, että valitsemasi rotu miellyttää sinua myös ulkonäöltään, turhamaista tai ei.

Lue edelleen rotuesittelyjä listallasi olevista roduista, etsi tietoa internetistä ja kirjoista. Haastattele rodun kasvattajia, mutta älä anna heidän vielä ylipuhua sinua ostamaan pentua. Keskustele myös sellaisten ihmisten kanssa, jotka omistavat ko. rotuisen koiran. Kysele hyviä ja huonoja puolia. Muista, että kaikissa roduissa on myös huonot puolensa. Jos joku muuta väittää, hän ei puhu totta. Tietysti joku voi olla niin viehtynyt koiraansa, ettei haluakaan nähdä siinä mitään miinusmerkkistä, mutta sitä on kuitenkin koirassa, omistaja vain sulkee silmänsä siltä ja on oppinut elämään miinusten kanssa. Koiraa harkitsevan täytyy ehdottomasti kuulla myös miinukset, jottei hän valitse itselleen sopimatonta rotua.

Narttu vai uros, siinä vasta pulma. Mutta tähän pätee sama kuin rodun valintaan: listaa aluksi omasta mielestäsi uroksen hyvät ja huonot puolet ja sitten sama nartun kohdalla. Haastattele taas koiratuttujasi tai vaikka vieraita koiran ulkoiluttajia ja kysele heiltä heidän mielestään hyviä ja huonoja puolia, kun he ajattelevat koiransa sukupuolta. Toiset suosittelevat ensimmäiseksi koiraksi narttua, mutta koskaan ei voi tietää, mikä on toiselle se paras vaihtoehto. Tuhannet ihmiset ovat ottaneet ensimmäiseksi koirakseen uroksen ja siitä on tullut yhteiskuntakelpoinen koira, kyse on siitä mitä koiraltaan toivoo, odottaa ja mitä on valmis tekemään onnistumisen eteen (ja jollet ole valmis tekemään mitään, älä hanki koiraa). Toisia ärsyttävät narttujen juoksut, pelottavat kohtutulehdukset, nisäkasvaimet, vahinkoastumiset, toisia ärsyttävät urosten koiven nostelu, machoilu, narttujen kaipuu, pelottavat eturauhasvaivat, kiusaavat esinahan tulehdukset jne. Mieti mikä sinua ärsyttää tai mikä sinua pelottaa.

Lopulta rotu toivottavasti loksahtaa kohdalleen. Ellei, niin ehkä kannattaisi käyttää vielä hieman kauemmin aikaa rodun valintaan. Silloinkin kun olet jo 99 % varma rodusta, käy vielä eri kasvattajien luona katsomassa koiria. Jos mahdollista käy katsomassa useampaa kuin yhtä pentuetta, käy katsomassa pentuja jo silloin kun et vielä ole ottamassa koiraa. Katsele koiria kadulla, koirapuistossa jne. Muista, että kukaan muu kuin sinä itse, ei voi päättää mikä on sinun rotusi. Älä anna kenenkään painostaa sinua!

Ja kun viimein olet 100%:n varma siitä, että haluat koiran, tietynrotuisen koiran, niin käytä vielä tovi aikaa kasvattajan valintaan. Meitä kasvattajia on ihan yhtä monen sorttisia kuin teitä pennusta haaveileviakin. Toinen kasvattaja haluaa jatkuvaa yhteydenpitoa, toinen tyytyy vähempään, toinen järjestää aktiivisesti kasvateilleen pentutapaamisia, leirejä yms., toinen ei, toisella on vuosien kokemus, toinen on tuoreempi kasvattaja, toisella on monipuolinen koiraharrastustausta, toisella suppeampi, toisella on laaja kokemus koiran kouluttamisesta ja sen metodeista, toinen on keskittynyt yhteen rotuun. Pääsääntöisesti kasvattajan kuitenkin tulee tuntea kasvattamansa rotu ja sen erityispiirteet. Hän on se henkilö, johon sinun tulee aina ensiksi ottaa yhteyttä kun ongelmia ilmenee. Ellei kasvattaja itse osaa sinua auttaa, hän varmasti neuvoo sinulle mistä apua saat. Mieti siis millaisen kasvattajan haluat ja valitse sinulle sopiva.

Minulta kysytään usein myös sitä, että voiko ostaja pyytää nähtäväkseen pentueen sukutaulun, terveystulokset yms. Kyllä, kyllä voi ja tuleekin pyytää nämä nähtäväksi, ihan mustaa valkoisella eli paperilla. Mikäli kasvattaja ei halua näyttää tällaisia tietoja... no itse en ainakaan tällaiselta kasvattajalta pentua ottaisi. Toki täytyy huomioida, että jos haastattelet kasvattajaa vaikka näyttelykehän laidalla, hänellä ei todennäköisesti tällaisia dokumentteja ole mukanaan.

Huomaa myös se, että ihmiset kulkevat koirineen vesisateessa, tuulessa, tuiskussa, yöllä, aamulla ani varhain, illalla myöhään, helteessä ja pakkasessa. Koiran omistajat eivät matkusta valmisteluitta tai vietä iltoja kapakassa, he tarvitsevat koiralle hoitajan / hoitopaikan, jos koiran päivät venyvät kohtuuttomiksi. Kaikki eivät halua heitä koteihinsa, ainakaan koiran kera. Koirilla on ripulia, ne oksentavat persialaismatollesi tai vuoteeseesi, naarmuttavat parkettisi (myös muut lattiamateriaalit). Koirat sairastavat silloin kun sinulla ei olisi aikaa eikä rahaa, kumpaakin on kuitenkin löydyttävä. Koirat haukkuvat, koirat murisevat, koirat ovat kuraisia sadesäällä, koirat kakkaavat ja pissaavat (toisinaan myös sisälle, vaikka olisivatkin jo

aikuisia). Koirat rikkovat nailonisi, koirat syövät kenkäsi, koirat petaavat punkkasi, koirasi haluaa ulos juuri kun formula-kisa on ratkaisevassa vaiheessa. Koirankarvoja on joka paikassa; aamukahvissa, voileivän välissä, vaatteissa, huonekaluissa, auton penkeillä ja lopulta niihin törmää avatessaan steriilin sidetaitoksen pakkauksestaan ☺ Osa ystävistäsi "unohtaa" sinut vallan pian sen jälkeen kun koira muuttaa taloon (uusia toki tulee tilalle). Jotkut vihaavat koiraasi ja kuulet ulkona syytöksiä milloin mistäkin (kakkakasasta, haukkumisesta, bakteereista, sisäloisista, älynlahjoistasi jne.). Oletko sinä valmis kaikkeen tähän ja vielä paljoon muuhun? Ellet, älä ota koiraa!

Koira ei ole lelu, joka otetaan ja kun siihen kyllästytään, se heitetään pois. Koiran hankintaa tulee miettiä kunnolla. Toisaalta, huolimatta siitä, että varmasti kaikki eivät tässä ole samaa mieltä kanssani, on minusta kuitenkin parempi etsiä koiralleen uusi koti, jos kaikesta tarkasta harkinnasta huolimatta elämä ko. koiran kanssa ei onnistu. Jos koiraa "pidetään väkisin" siinä kärsivät sekä koira että koiran perhe. Emmehän me itsekään tule toimeen kaikkien kanssa, ystävät vaihtuvat, toisista ihmisistä ei tule koskaan ystäviämme ja joskus tuntuu, että on oikein muotia erota ja eronnutta kehutaan kuinka hän on rohkea ja fiksu kun älysi jättää vanhan siippansa ja mahdollisesti lapsensakin, mutta jos joku joutuu syystä tai toisesta luopumaan koirastaan, hänet tuomitaan yhteiskunnan hylkiöksi. Ei elämä aina kulje niin kuin on suunnitellut ja minusta koira ei saa olla sen huonommassa asemassa kuin ihminen, joka voi valita ystävänsä ja perheensä; myös koiralla on oltava oikeus koiran arvoiseen elämään, silläkin on oltava oikeus päästä itselleen sopivaan kotiin, jos olosuhteet sen nykyisessä laumassa muuttuvat sellaisiksi, ettei koiran ole siellä hyvä olla. Eri asia on ihminen, joka toistuvasti ottaa koiran ja siitä luopuu ottaakseen taas koiran, hänen on mielestäni syytä elää koiratta!